

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИХ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Богољуб М. Марковић, полицијски писар прве класе начелства округа пожаревачког, разрешава се од досадашње дужности у поменутом начелству и ставља се на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима, која му даје указ од 17. октобра 1911. године и оним, која је стекао постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. фебруара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Васа Поповић, полицијски писар прве класе среза рамског; Драгић Пауновић, полицијски писар прве класе среза расинског; Спира Радивојевић, полицијски писар друге класе среза тимочког; Драгомир Јовановић, полицијски писар друге класе среза грузанског и Стеван Николић, полицијски писар друге класе среза подгорског — разрешавају се од досадашње дужности у поменутиим срезovima и стављају на расположење Врховној Команди на терет ратног кредита с правима која им даје указ: од 15. септембра 1909. год.; 2. маја 1912. год.; 29. јуна 1910. год.; 16. јануара 1911. год. и 26. септембра 1912. године и оним, која су стекли постављењем Врховне Команде, у колико је оно у сагласности са законом о уређењу округа и срезова и законом о чиновницима грађанског реда, односно квалификација.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. фебруара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу чл. 34 закона о пословном реду у Државном Савету, одобрили смо и одобравамо решење Државног Савета од 25. јануара 1913. године Бр. 275, донето на основу чл. 144. тач. 9. Устава, које гласи:

„Да се Лука Самолеј, колар из Крагујевца, родом из Св. Вида у Корушкој и поданик аустријски, по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства, заједно са својом женом Хермином.“

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1913. год. у Београду.

РАСПИСИ

свима окружним начелствима, Управи града Београда и суду општине београдске

Господин Министар Војни 15. ов. мес. под П.Бр. 459 издао је распис штампан у 23 броју „Срп. Новина“ од 29. ов. м., који гласи:

„На основу чл. 1, 2, 3, 8, 10, 14, 15, 16 и 20, а у вези чл. 35 закона о потпори војних инвалида —

Наређујем:

Да се саопшти: како онима, који су у овом рату рањени и услед тога зарад и привреду онеспособљени, тако и породицама оних, чији су једини хранитељи погинули у рату или од добивених рана помрли а сиротног су стања, да имају права тражења инвалидске потпоре и то од дана свршеног рата — демобилизације — па у року две године дана. После овог рока, сходно пропису чл. 35 закона о потпори војних инвалида, њихове ће молбе бити одбијене административним путем, услед застарелости.

Пуковске окружне команде, полицијске и општинске власти строго ће се придржавати наређења општапаног у распису „Српских Новина“ Бр. 191 од 5. септембра 1902. године и службеном војном листу Бр. 35 од 5. септембра 1902. године П.Бр. 2055“.

У саопштењу предњега препоручујем начелству — управи — суду — да о овоме распису упозна грађанство у његовом подручју и стара се да се исти у свему и тачно извршује.

П.Бр. 199.

31. јануара 1913. год.
Београд.

Министар Унутрашњих Дела,
Стој. М. Протић.

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

Духовни суд Епархије Београдске актом од 23. пр. м. Бр. 419 известио је ово Министарство, да бракови закључени у Аустро-Угарској између наших држављана и там. поданица код општинских и др. судова по там. законима, према § 60. грађ. закона не могу имати законске важности, те према томе, не могу бити ни уписани у протоколе венчаних код дотичних наших цркава.

Доставља се предње томо начелству — Управи — и препоручује му се, да у будуће, када му овакови изводи буду достављени, даље по закону поступи и издејствује, да дотична лица брак накнадно саобразе нашим законима, како би им се ови код наших цркава и власти признавали, и како дотична лица не би искусила казне због ванбрачног живљења.

Овако ће поступити она начелства, којима су ови изводи већ послати писмом овога Министарства П.Бр. 16377 од 15. децембра прошле године.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 9. фебруара 1913. г. П.Бр. 1163. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу децембру 1912. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава, Управе града Београда, градских и среских судова, у току месеца децембра 1912. год. извршено је у Србији:

1. Убиства	30
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убиства	5
4. Покушаја убиства	14
5. Разбојништва	14
6. Силовања	3
7. Тешких телесних повреда	8
8. Паљевина	57
9. Опасних крађа	143
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	20 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	29	или	96.6%
Детоубиства	2	»	100.0%
Нехотичних убиства	5	»	100.0%
Покушаја убиства	14	»	100.0%
Разбојништва	13	»	92.8%
Силовања	3	»	100.0%
Тешких тел. повреда	8	»	100.0%
Паљевина	10	»	17.5%
Опасних крађа	51	»	35.6%
Злонамер. поништаја туђих ствари	5	»	25.0%

Највећи број убиства извршен је *ватреним оружјем* (20), *тупим оруђем* (5) *оштрим* (3) и *дављењем* (2).

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за 11 случајева, у освети за 4, у користољубљу за 4, у вршењу званичне дужности за 2, у љубави за 2 и за 5 случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена убиства, јављају се: у срезу драгачевском 3, у срезу јабланичком 2 (1 непронађено), у срезу крагујевачком 2, у срезу лепеничком 2, у срезу расинском 2 и по 1 у срезовима: грочанском, ваљевском, лесковачком, ресавском, параћинском, сврљишком, лужничком, поперском, јадранском, моравском округа пожаревачког, млавском, звишском, рамском, таковском, подунавском, бољевачком, добричком, косаничком и златиборском.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: брзопаланачком и моравском округа пожаревачког.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: посавском округа ва-

љевског, расинском, таковском, златиборском и студеничком.

Покушаји убиства извршени су: у срезу љубишком 2 и по 1 у срезовима: колубарском округа ваљевског, деспотовачком, параћинском, нишком, поцерском, пожаревачком, качерском, заглавском, моравичком, студеничком и у варошима: Ваљеву и Враћи.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу драгачевском 7 и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског, крагујевачком, расинском, звишском (непронађено), таковском, љубишком и јасеничком округа смедеревског.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: лесковачком, таковском и добричком.

Тешке телесне повреде извршене су по 1 у срезовима: крагујевачком, жупском, ражањском, беличком, нишавском, поцерском, јадранском и тимочком.

Паљевине су извршене: у срезу деспотовачком 7, у срезу сврљишком 5 (1 пронађена), у срезу тимочком 4 (2 пронађене), у срезу зајечарском 3 (1 пронађена), у срезу ужичком 3, у срезу колубарском округа београдског 2, у срезу ресавском 2 (1 пронађена), у срезу алексиначком 2, у срезу белопаланачком 2, у срезу хомољском 2, у срезу звишском 2, у срезу бољевачком 2, у срезу заглавском 2 (1 пронађена), у срезу тимочком 2 (1 пронађена), у срезу жичком 2 и по 1 у срезовима: подгорском, масуричком (пронађена), пољаничком, крагујевачком, крајинском, поречком, ражањском (пронађена), расинском, беличком, моравском округа нишког, нишком, посаво-тамнавском, љубишком (пронађена), качерском и пригорском.

Вредност свих ових паљевина износи око 9.000 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 21 (7 пронађених), у срезу расинском 9 (7 пронађених), у срезу тамнавском 8 (2 пронађене), у срезу љубишком 7 (5 пронађених), у вароши Нишу 6, у срезу црногорском 6 (4 пронађене), у срезу јадранском 4, у срезу брзопаланачком 3 (све пронађене), у срезу посаво-тамнавском 3, у вароши Пожаревцу 3 (2 пронађене), у срезу качерском, 3 (1 пронађена), у срезу бољевачком 3, у срезу зајечарском 3 (1 пронађена), у срезу жичком 3, у срезу триновском 3, у срезу грочанском 2 (обе пронађене), у срезу колубарском округа београдског 2, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу јабланичком 2, у вароши Крагујевцу 2, у срезу крагујевачком 2 (1 пронађена), у срезу лепеничком 2, у вароши Крушевцу 2, у срезу ресавском 2 (1 пронађена), у срезу бањском 2, у срезу алексиначком 2, у срезу моравском округа нишког 2 (обе пронађене), у срезу нишком 2, у срезу мачванском 2 (1 пронађена), у срезу звишском 2 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског 2 (обе пронађене), у срезу тимочком 2

(1 пронађена), у срезу ариљском 2 (1 пронађена), и по 1 у срезовима: космајском (пронађена), ваљевском (пронађена), масуричком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), жупском, беличком, левачком (пронађена), деспотовачком, параћинском, сврљишком, нишавском, белопаланачком, поцерском, азбуковачком (пронађена), пожаревачком, моравском округа пожаревачког (пронађена), хомољском, рамском, орашком, заглавском (пронађена), моравичком и у вароши Неготину.

Вредност свих ових крађа износи око 33.500 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу расинском 4 (2 пронађена), у срезу тамнавском 3, у срезу масуричком 2 (1 пронађен), у срезу пољаничком 2, у срезу нишком 2, у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезовима: грочанском, колубарском округа београдског, колубарског округа ваљевског (пронађен), жупском (пронађен), и деспотовачком.

Вредност свих уништених ствари износи око 2.800 динара.

Поред изложених дела у току месеца децембра прош. год. извршено је у Србији и 15 самоубиства и то: у вароши Београду 4, у срезу параћинском 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, колубарском округа ваљевског, тамнавском, власотиначком, ресавском, рађевском, млавском, рачанском и жичком.

Највећи број самоубиства извршен је *ватреним оружјем* 5, *вешањем* 4, *дављењем у води* 2, *легањем под воз* 2, *оштрим оруђем* 1, и *тровањем* 1.

Узроци њиховом извршењу леже: у у болести за 4 случаја, у душевном растројству за 4, у страху, од казне за 3, у дубокој старости за 1, и за 3 случаја узроци су *непознати*.

Покушај самоубиства извршен је у срезу ражањском (вешањем, страх од казне).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

(Види таблицу на другој страни)

СТРУЧНИ ДЕО

УПРАВНИЦИ СТАРИХ СРПСКИХ ГРАДОВА

(СВРШЕТАК)

Поменули смо већ, да су кефалије имале важне и разноврсне дужности. Из исписаних чланова излази несумњиво, да им је једна од најважнијих дужности било старање о јавној безбедности, баш и као наших данашњих управних органа. Мало даље видећемо, да су они и по осталим својим дужностима били веома слични данашњим управним органима.

г). Градове сви по земљи царства ми да су на законе о всем како су били у први цар. А за судове што имају међу

¹⁾ У месецу децембру 1911 године дела је ових било:

1. Убиства	13
2. Детоубиства	—
3. Нехотич. убиства	6
4. Покушаја убиства	23
5. Разбојништва	8
6. Силовања	1
7. Тешких телесн. повреда	9
8. Паљевина	49
9. Опасних крађа	109
10. Злонамерних поншт. туђих ствари	8

Текућа број	О К Р У З И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојништва	Славања	Тешке телесне повреде	Паљењине	Опасне крађе	Законмерни поштиштаја туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	—	1	—	—	2	5	2	1	—
2	« ваљевски	1	—	1	2	—	—	—	5	11	4	2	—
3	« врањски	3	—	—	1	—	1	—	2	3	4	1	—
4	« крагујевачки	4	—	—	—	1	—	1	1	7	5	—	—
5	« крајински	—	1	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—
6	« крушевачки	2	—	1	—	1	—	2	2	12	—	—	1
7	« моравски	2	—	—	2	—	—	1	10	6	1	3	—
8	« нишки	1	—	—	1	—	—	—	9	15	2	—	—
9	« пиротски	1	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—
10	« подрински	2	—	—	1	—	—	2	1	11	—	1	—
11	« пожаревачки	4	1	—	1	1	—	—	4	9	—	1	—
12	« руднички	1	—	1	3	2	1	—	2	10	—	—	—
13	« смедеревски	1	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—
14	« тимочки	1	—	—	1	—	—	1	9	9	2	—	—
15	« топлички	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
16	« ужички	1	—	1	—	—	—	—	4	8	—	1	—
17	« чачански	3	—	1	2	7	—	—	2	7	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	4	—
Свега:		30	2	5	14	14	3	8	57	143	20	15	1

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 28. јануара 1913. године АБр. 121, у Београду.

собом да се суде пред владалци градским и пред црковним клиросом. А кто жупљанин при грађанина, да га при пред владалцем градским и пред црквом и пред клиросом по закону“ (чл. 176).

Објашњујући овај члан г. Новаковић вели:

„У првој тачки се, управо, по други пут понавља оно што је 1349 наређено за грчке градове чл. 124, па после, 1354, раширено на све градове у земљи чланом 137. Почетна реч градови као да стоји место грађани и као да се тачком првом грађанима лично тврде стара права која су у пређашњих царева имали, нарочито у погледу на суђење. За спорове које би грађани међу собом имали законом се наређује да их могу расправљати или пред градским управницима (као што је ђефалија — капетан) или пред свештенством. Знатно је да се у граду судија не помиње. По томе би у свима споровима кривичним у граду судила власт управна, а за грађанске спорове остало би да се иде к свештеницима (клиру), који су у средњем веку били свуда чувари и тумачи писаних закона. Исти ред је био и кад би се сељак (жупљанин) имао што да жали на грађанина. С овом наредбом са свим се слаже оно што се наређује последњом тачком чл. 129 за војводу или заповедника на војсци, где се пише: *И судове мали и големи, који су на војсци, да им суде војводе а иникто*. Види се, дакле, прво: да су градови у главном били уређени по војнички, а друго је да се суђење вршило у градовима другојачије него по жупама.

Врло је знатна ова разлика, али би њена знатност тек онда искочила на видик, кад би се боље знала цела та процедура и кад бисмо познавали садржину оних градских повластица које Законик тако свечано потврђује.“¹⁾

д). *И глобе на црковних људије(х) закон. Што се суде пред црквом и пред ђефалијом, и ти глобе што се осуде, да има све црква, како пише у хрисовољих. Те глобе да се узимљу на црковних људех, како је поставио господин цар закон по земљи, и да се поставе црковни људије глобарије који ће сабирати те глобе и предавати цркви, а цар ни ђефалија да не узима ништа“.* (194).

До Душановог Законика, у старој српској држави кривичне ствари судили су: порота, нарочити изборни или *ad hoc* састављени судови, управни органи, властела и црквене старешине.

Установљавајући царске судије, и дајући им врло велику власт и независност — што служи на част старом српском законодавству, цар Душан је имао намеру да судску власт издвоји и засебно организује, али ову намеру није до краја у дело привео.

Као што показују горе наведени чланови ђефалије су, као управни органи, задржали и под Закоником судску власт у извесним кривичним стварима. Велимо у извесним, јор тврђење г. Новаковића да су управне власти у градовима судиле све кривичне спорове не треба разумети

1) Законик, стр. 252—253.

у апсолутном смислу. Судска надлежност ђефалија била је ограничена многим црквеним хрисовуљама, па и самим Закоником. Чланом 192 Законика изриком се наређује, да кривице *велеиздаје, убиства и силовање девојке или жене из властееоског реда, суде царске судије*. (За три работе, за неверу, за крв, и за разбој владичаски да иду пред цара).

Надлежност ђефалија за суђење кривичних дела била је, на сваки начин, ограничена и казненом *поротом*, која је била надлежна за све злочине и преступе.¹⁾

Интересантно је, да су и у обновљеној Србији управни органи у прво време вршили и судску власт. Тако је било и под Карађорђеу и под Милошем све док се нису образовали нахијски судови.

Главни кнезови после другог устанка били су, као управни органи, надлежни још и за суђење свију кривичних и грађанских ствари, *„кромје случаја где се главе тиче“*. Поред овога, они су имали власт и над свештенством у својим нахијама, па су још судили и брачне спорове.²⁾

д) *„Судије куде посилају приставе и књиге своје, аште кто пречује и одбије пристава да ишму судије књигу ђефалијам и властелом у чијеј буду државе они-зи преслушници, да саврше за то-зи власти што ишму судије. Аште ли не саврше власти, да се кажу како преслушници“*. (Чл. 178).

На данашњем језику члан овај гласио би:

„Кад судије некуд пошљу приставе са писмима својим, па онај кога се тиче не послуша или одбије пристава, судија ће се обратити писмом капетанима и власницима, под чијом је влашћу непокорни, и позваће их да они изврше што је наређено. Не изврше ли ни они, казниће се како се казне који су непокорни (цару).“³⁾

Из овога члана врло се лепо види да су ђефалије биле и *извршни* органи, и да су, исто онако као и данашњи извршни органи, имали да извршују налоге судских власти.

Значајна је велика одговорност коју овај члан прописује за ђефалије због неизвршења судских одлука, и која нам показује, још једном више, да је Душан био покљонио нарочиту пажњу уређењу судства у својој царевини.

Ако се ова одговорност ђефалија доведе у везу са њиховом материјалном одговорношћу за накнаду штете причињене кривичним делима, о којој смо раније говорили, онда је лако увидети да њихов положај, као управних органа, није био ни мало завидан већ, напротив, тежак и опасан. Ово нам, опет, показује, да је управно чиновништво у старој српској држави морало бити, бар за време Душаново, добро организовано и

1) Стара српска порота поређена са енглеском поротом, пристуна беседа академика Јована Ђ. Авакумовића, Глас 46, стр. 21.

2) Видети нашу расправу Историјски развитак полицијских власти у Србији, стр. 55—57.

3) Законик, стр. 253.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дисциплиновано, и да је своје дужности вршило ревностно и послушно.

б). Властеле и кефалије царства ми који држе градове и тргове, никога не да не приме чијега човека у тамницу без књиге царства ми. Аште ли кто кога приме без заповед царства ми, да плати царству ми 500 пераер¹ (чл. 184).

„Тем - жде образом кто држе тамнице царства ми, да никога не приме ничијега човека без књиге повеленија царства ми“ (чл. 185).

Поводом ових чланова г. Новаковић даје ово објашњење:

„Што чл. 184 истиче напоредо кефалије (капетане градске) и властелу, показује различитост жупа и утврђује нас, с друге стране, у ономе што смо о томе већ истакли при чл. 157, и мало пре при чл. 176.

Из члана 184 и 185 види се да је тамница било и по градовима и по варошима, да су се налазиле под руком кефалија (царевих чиновника) и властеле, која су, на сваки начин, имала положај различит од кефалија, и ако данас немамо откуд да докучимо у чему су се те разлике налазиле. Најпосле чл. 185 јасно нам каже да је стајала и трећа врста тамница, чисто царевих и под непосредном царском руком, које су се од обојих првих разликовале. Свима се без разлике, под оштром казном од 500 перера, забрањује примане ма кога у тамницу без царске наредбе.

Таку наредбу не унемо данас да објаснимо. Може се мислити да се хтела да спречи некаква злоупотреба и самовоља, али не можемо да докучимо зашто се наређивало да се у тамнице може примити само по наредби царевој. То бисмо могли знати тек да су нам познате све појединости живота и државне, друштвене и судске организације, из којих су нам познати само недовољни и непотпуни одломци¹).

Исписани ретци откривају нам још једну дужност наших старих градских управника — надзор над тамницама. Из њих се, исто тако, види, да је ова дужност у оно доба била врло важна и скопчана са великом одговорношћу. Било би интересантно знати откуд је ово долазило и ко је све затваран у тамнице којима се руковали кефалије и властела. Ако су то били обични злочинци, зашто се изискивала царска заповест за њихово затварање, и ко је ту заповест у име цара издавао? Да не буде и у овим члановима израз царства употребљен као синоним царског суда или царских судија, као што је то урађено у чл. 192.²

И ако у Законику није нигде изрично казано, ипак из његових чланова о јавној безбедности излази несумњиво, да су кефалије биле још и истражни органи, и да су, као такви, имали дужност да истражују извршиоце кривичних дела.

По тврђењу г. Алексе С. Јовановића,² истраге у старој српској царевини вршиле су:

а). На царском двору — судије, односно њихови пристави;

б). По градовима и подграђима — кефалије са својим истражним органима;

в). По жупама — владалци, као обласне старешине;

г). По селима, засеоцима и настирским катувима — кнезови, односно предстојници и челници, непосредно месне старешине.

Кефалије се помињу, и то врло често, и у старим хрисовуљама и уговорима српских владоца са Дубровником.

Из једне хрисовуље цара Душана од 8 јуна 1355 год., којом је утврдио манастиру Хилендару право на село Корбиници, на Брегалници, види се, да су они употребљавани и за вршење важнијих увиђаја. У овој хрисовуљи вели се како је цар, по жалби игумана светогорске Богородице, да манастир не ужива земљу села Корбинаца и ако јој она припада по ранијој хрисовуљи, послао кефалију штипског Давида Михајевића, са игуманом и старцима да одвоји и омеђи црквену земљу. „И пришд Давид — вели се даље у хрисовуљи — споведа царству ми како је међу њима уткнул и одтесали земљу куде ми споведа Давид.... И царство ми, тудези куде ми споведа куде је Давид и њими уткнул и одтесал и умерил, записа и утвди да јест тази земља црковна...“¹)

Последњи траг о кефалијама у Законским Споменцима, налази се у повељи деспота Ђурђа Бранковића од 17 септембра 1445 год., којом је потврдио Дубровчанима раније дате им повластице. Повељом овом, поред осталог, утврђује се мешовито поротно суђење између Срба и Дубровчана, и додаје: „... а да се не муче пред господство ми ни пред кефалије“.

Један пасус ове повеље показује нам једну нову дужност, а може бити и право кефалија, бар за време Деспота Ђурђа. У њему се вели:

„И ако се случи смрт кому Дубровчанину у земљи господства ми, што је његова имања, да за то - зи не има посла ни господство ми, ни кефалија господства ми, ни ин кто в земљи господства ми тимо да јест оному, кому га даа онзи на смрти, или дубровачко“.²)

У средњем веку странци, по правилу, нису могли ни наслеђивати ни завештавати имања. Њихова имања припадала су, после смрти, у прво време феудним господарима, а доцније владоцима (droit d' aubaine).

Пасус, који смо навели, показује да је овако било и у Србији, и да су Дубровчани, по нарочитим повластицама, били изузети од овог правила.

Да ли су кефалије, као управни органи, имале каквих прихода од заоставштине умрлих странаца, или су само били дужни да ову заоставштину попишу и заштите, не може се тачно утврдити. Ми бисмо пре рекли, по начину на који се помињу „господство“ и „кефалије“, да стоји оно прво, т. ј. да су кефалије од

странаца, који су умирали у њиховим подручјима, имали извесних материјалних доходака, вероватно један мали део њихове заоставштине, док је остало припадало владоцу. Ово је у толико вероватније што кефалије, као што смо видели, нису примале плату у новцу, већ су уживале разне доходке, за које им се наређује чл. 63 да их по закону узимају.

* * *

Ако резимирамо ово што смо до сада казали о градовима старе српске царевине и њиховим управницима, добијамо ову слику:

1. Градови у старој српској царевини образовали су, са својим околинама, засебне управне јединице, које су имале своје локалне, у већој или мањој мери аутономне управе.

2. Као предстаници државних власти у њима су се налазили нарочити управници, који су се назвали кефалијама, кепалијама или кефалијама.

3. Дужности ових управника биле су знатне, разноврсне и скопчане са великом одговорношћу. Из Душановог Законика јасно се види, да су они били надлежни:

- за заштиту јавне безбедности;
- вођење истрага;
- пресуђење кривичних дела;
- извршење судских налога, и
- надзор над тамницама.

4. Према свему овоме, управници старих српских градова били су и управни, и истражни, и судски и извршни органи;

5. По дужностима, које су обављале, старе кефалије доста су сличне нашим данашњим управним органима, а још више управним органима у почетку обновљене Србије, и

6. Први помен о кефалијама налазимо за време Краља Милутина, а последњи за време Деспота Ђурђа. Са пролазном српске државе нестало је и њиховог назива. Дужности њихове за време турске управе вршиле су муселими, а у почетку обновљене Србије „коменданти“, војводе, кнезови и капетани.

Д. Ђ. Алимпић.

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

V. Иступи из § 341 к. з. — „Затвором од десет до тридесет дана, вели се у овом §, да се казни:

1. Путник, који с туђим пасошем или под туђим именом путује“.

а) Радња се састоји дакле у путовању с туђим пасошем или у опште под туђим именом. Што се тиче путовања с туђим пасошем, претпоставка је овде, да је пасош истинит, јер ако би био фалсификован, имао би се применити § 150 т. 1 к. з.

б) Кривац. В. 1 б 1⁰.

¹) Законик, стр. 258—259.

²) Приноси за историју старог српског права, други део, стр. 6.

¹) Законски Споменци, стр. 428.

²) Законски Споменци, стр. 235.

2. То од власти своје име крије и за другога се издаје, у колико то не би у друго већма казнимо дело прелазило“.

а) Радња се састоји дакле у кријењу свог имена од власти издајући се за другога.

1° Према § 104 б к. з. сматра се као кривично дело *служење туђим именом*. Разлика између њега и иступа у питању лежи у томе, што се у § 104 б захтева *служење туђим именом*, т. ј. именом неког другог познатог лица, док ће иступ из § 341 т. 2 постојати само онда, кад ко употреби име неког *непознатог* лица или у опште какво *измишљено* име. Овако се мора протумачити став § 341 т. 2 „и за другога се издаје“.¹⁾

2° Извршилац треба да се издаје за другога пред *влашћу*. Без значаја је пак, која је то власт.

б) *Кривац*. В. 1 б 1°.

3. Бюгод у безопасно време кордон преступи, био тада поступак карантинског чистиња обустављен или не. Ако је опасно кужно време, предаће се суду“.

а) Радња се састоји дакле у *преступљењу кордона у безопасно време*.

1° Вели се изрично, да је без значаја, да ли је поступак карантинског чистиња био обустављен или не онда, кад је кордон преступљен.

2° Потребно је дакле овде, да је кордон преступљен у *безопасно* време, т. ј. онда, кад нема оних заразних болести, због којих се успоставља поступак карантинског чистиња. У противном случају кривац се, вели се, има предати суду, т. ј. он је тада извршилац као *опште опасног злочина* или преступа предвиђених у Закону о уређењу санитарске струке и о чувању народног здравља од 1881 и у Правилима за страже на пограничном кордону од 1841, на које се односи § 303 к. з.

3° Овај иступ неће наравно постојати онда, кад је ко из Србије кришом прешао на страну, али у повратку кордон није преступио.²⁾

б) *Кривац*. В. 1 б°.

4. Онај, који свој пасош да другоме, да се са њим послужи“.

а) Радња се састоји дакле у *давању свог пасоша другоме на послугу*. Није дакле потребно, да се је овај заиста њиме послужио.

б) *Кривац*. Из саме природе радње код овог иступа излази, да извршилац мора бити свестан, да даје другоме свој пасош, и да му га даје у намери, да се њиме послужи.

VI. *Иступи из § 342 к. з.* — „Да се казни, вели се у овом §, бојем до двадесет и пет удараца“:

1. Који се у скитњи, па још без икакве исправе ухвати“ (*скитничење*). — Законодавац није дао дефиницију скитни-

1) В. *Живановић* Посебни Део III § 87 III 3. Тако и *Ценић* (433), ма да доста неодређено.

2) В. *Ценић* 838/9 поводом грешака полицијских власти у погледу овог случаја.

чења¹⁾. Под њиме се има разумети *лутање од места до места с променом ноћнег пребивалишта без рада и о туђем трошку*²⁾.

а) За појам овог иступа потребни су дакле следећи елементи:

1° *Лутање од места до места*. Према томе није скитница онај, који лута по разним крајевима какве велике вароши.³⁾

2° *Лутање од места до места с променом ноћнег пребивалишта*. Није према томе скитница онај, који се сваког вечера враћа у исто место⁴⁾.

3° *Лутање од места до места без рада*.

(1) Скитница је и онај, који лута од места до места вршећи какав *незаконит посао*, н. пр. блудничење јер с правног гледишта он и тада лута *без рада*⁵⁾.

(2) Према неким је потребно за појам скитничења *просјачење*, т. ј. онај, који лута од места до места, треба да просјачи, да би био скитница⁶⁾.

4° *Лутање од места до места о туђем трошку*, просјачећи, вршећи крађе ит.д. Без значаја је дакле, да ли онај, који лута, има *собствених* средстава за издржавање или не⁷⁾. Главно је, да он путује о туђем трошку.

б) 1° За појам скитничења није потребно, да се лута од места до места *из навике*⁸⁾.

2° Из тога, што скитница лута од места до места о туђем трошку, т. ј. просјачећи, вршећи крађе ит.д., не може се закључити, да је скитничење кривично дело *по занату*, јер код скитнице не може бити говора о одлуци, да лута од места до места да би себи прибавио средства за живот. Напротив скитница ако нешто испросјачи и у опште прибави, то чини *да би лутао*⁹⁾.

3° Скитничење је трајно кривично дело¹⁰⁾.

(1) Оно се не прекида тиме, што би скитница по који пут случајно привремено радио.

(2) Застарелост почиње према томе онда, кад је скитање престало.

1) Књижевност: в. *Hippel Die strafrechtliche Bekämpfung von Bettel, Landstreicherei und Arbeitschen 1895. u. zur Vagabundefrage 1902. Ostwald Die Bekämpfung der Landstreicherei 1903. Kützing Die J KV Betrachtungen über ihr Wesen und ihre bisherige Wirksamkeit 1905. (стр. 122). Rotering GA 33 32, 34 122. Chuchul zum Kampf gegen Landstreicher und Bettler 1881. Köhne Z. 9 282. Benneche Z 10 321. Kertsch Über Landstreicherei und Bettel, 1894. v. Schicher Polizeistrafrecht § 361. Stichert Z 13 8. v. Hippel Vergl. D. Bes. T. 2 107. Prins Droit pénal, Cassel GA 52 266.*

2) Уп. *Frank § 361 III, Olshausen § 361 № 3. Binding 2 922.*

3) Уп. *Frank § 361 III 1, Binding 2 922. Olshausen § 361, 3 6. Prot. Bertsch 28/9.*

4) Уп. *Frank § 361 III 1, Cassel 52, Olshausen § 361, 3 в. v. Hippel 2. Prot. Binding 2 922.*

5) Уп. *Frank § 361 III 2., Olshausen § 361, 3 с.*

6) Тако *v. Liszt § 190 I, v. Hippel Die Strafrechtliche Bekämpfung 5/6.*

7) Уп. *Binding 2 922 Frank § 361 III, Olshausen § 361, 3 с, Betering 128. Prot. Oppenhaf § 361, 18, према коме је потребно, да је он без својих средстава за пут.*

8) Ово захтевају *Binding 2 922, Olshausen § 361, 3 с.*

9) Према *Olshausen-у § 361, 3 с* оно је и кривично дело по занату.

10) Тако *Frank § 361 III, Binding 2 922.*

(3) Осуда обухвата целокупно његово скитничење, у колико оно вије прекидано уредним животом.

4° Без значаја је за постојање скитничења, да ли онај, који лута од места, има какву легитимациону исправу или не¹⁾. Ако нема исправе, то му може служити као отежавана околност (§ 342 т. 1: „па још без икакве исправе“²⁾.

в) Пошто је за појам скитничења потребно лутање од места до места *о туђем трошку*, то у случају, кад је скитница просјачио, неће постојати *идеални стицај* између скитничења и просјачења³⁾. Али ако би извршио у скитничењу које друго кривично дело, постојао би *идеални стицај*⁴⁾.

г) § 341 т. 1 важи наравно и за скитничење *Цигана*⁵⁾. Према неким Цигани имају према *обичајном* праву привилегију да скитају, те да према томе њихово скитничење није противправно⁶⁾.

г) *Противправност* је наравно искључена онда, кад је лутање од места до места управљено на постигнуће каквог правно допушеног циља, н. пр. на то да се нађе рад⁷⁾.

д) *Кривац*. Из саме природе овог кривичног дела излази, да се оно може само *умишљајно* извршити, и ако иначе вишност код иступа није потребна⁸⁾.

е) *Казна*. Прописано је, да се скитница по издржаној казни може протерати у онај округ, одакле је, а ако је странац и из Србије (т. ј. ал. 2).

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

После посете Пом-Ружу били смо богатији за осамдесет динара; та би нам сума била довољна да се раскомотимо не бојећи се да ће нам понестати пара, али ми нисмо имали времена да је потрошимо. Тек што смо загледали у чаше, а стража уђе, а за њом и неколико полицајаца. Требало је видети како се на

1) Уп. *Binding 2 922.*

2) Уп. *Ценић 841.*

3) Тако *Binding 2 924, Frank § 371 III, Olshausen § 361, а*. Тако у ствари (постоји, вели стицај закона) и *Hippel 7*, али из другог разлога (према њему је скитничење квалифицирано просјачење, дакле једна нарочита врста просјачења). Prot. *Stelling 20*, према коме постоји *идеални* стицај, и *Oppenhaf § 361, 33* и *24, Rotering 135, Bertsch 35, Schicher § 361, 3*, према којима постоји *реални* стицај.

4) Тако *Binding 2 924*. Prot. *Stelling 23* (реални стицај постоји).

5) Уп. *Binding 2 924.*

6) Тако *Rotering 134*. — У распису Министра Унутрашњих Дела од 1879. прописано је: „Да власти са оним Циганима, које ухвати у скитњи и торбарену, одмах поступају по прописима Кривичног Закона § 342. и 347., па потом враћају у место њиховог сталног пребивања“.

7) *Frank § 361. III 2.*

8) Уп. *Olshausen § 361, 3 d.*

појаву ових отомбољихе сва лица и чу се само један узвик: ми смо издани. Чиниоцик Тибон нареди нам да покажемо исправе; једни их нису имали, другима нису биле уредне, а ја сам био међу овим последњим. Повезаше нас све два и два и поведоше нас комесару. Лапијера беху везали са мном. — Јесу ли ти здраве ноге? рекнем му полако. — Да, одговори он; и кад смо били на крају улице Танери извучем нож који сам био сакрио у рукаву и пресечем копопац. Бежи сад, Лапијере, повичем и једним ударцем лактом у груди оборим полицајца који ме је држао за мишицу па и сам зајдим. У два корака већ сам био у малој улици која води на Сону. Лапијер појури за мном и успемо обојица да дођемо на кеј Орм.

Полицајци су изгубили наш траг и ја сам био просто очаран што сам побегао а да ме нико не позна. Ни Лапијер није био мање радостан, јер немајући још времена да размишља био је далеко од помисли да сумња што на мене. Међутим ја сам се радовао његовом ослобођењу само зато што сам се надао да ће ме он увести у какво ново друштво лопова. Овако бежећи с њим ја сам уклањао сумњу коју би његови другови, а и он сам, могли стећи о мени и одржавао сам и добро мишљење које су имали о мени. Надао сам се да ћу на тај начин моћи учинити нова открића, а зато што сам био тајни агент моја је дужност била да се што ређе обелодањујем.

Лапијер је био слободан али га нисам губио из вида и био сам готов да га издам чим ми не буде више од користи. Ишли смо једнако трчећи до болничког пристаништа, где готово посутали уђемо у једну крчму да се поткрепимо и одморимо. Поручимо једно пола оке колико да нам поврати снагу.

— Гле, рекнем Лапијеру, како је горда од зноја.

— Да, тешко ју је испити.

— А још теже сварити, зар не?

— Не ће ми ипак избити мисао...

— Шта.

— Де, да пијемо.

Није био још ни испразнио своју чашу а он поста замишљен. »Не, не, понови он, не ће ми изићи из главе«.

— Шта? изјасни се.

— Е, кад би се изјаснио!

— Имаш право, али би боље урадио кад би скинуо те чарапе што су ти на ногама и кравату која ти је о врату.

Лапијер је био готово у истом одећу које је имао писац du Pied de mouton кад је силазећи у башту Пале-Ројала имао шупљикасте чарапе и сомотске ципеле своје метросе. Како ми се учинило да у очима мога пријатеља примоћујем ону пегу неповерења, која, ако се човек не побрине, расте необичном брзином, трудио сам се да му скренем пажњу на што друго. То ми је и био циљ кад сам му саветовао да нешто од свога дела, који је добио приликом прегледања пљачке, баца.

— Шта ћу с њима да радим? рече ми Лапијер.

— Баца их.

— Нисам толико глуп! Чарапе су свилена, потпуно нове, а марама полу-свилена, још и непоруљена.

— Алал ти вера!

— Смејеш се друже? а што не бацши ти твоје!

Приметим му да ја на себи немам ништа што ме може одати. Ти си као зец, додам, губим памћење трчећи: зар се не сећаш да кравате није било за мене, а не мислиш ваљда да на овакве ноге (подигнем панталоне) обувам женске чарапе. — Ми смо ван опасности; шта хоћеш да кажеш са тим захтевом. (У исто време он пошто се изво преврташе чарапе и зави их у мараму).

Крадљивци су и лакоми и раскошни: он је осећао потребу да се ослободи ових ствари које га оптужују, али му се срце парало да их баца без икакве накнаде. Често пута каква крадена ствар тако ј скупо плаћена да ју је врло тешко жртвовати. Лапијер је хтео пошто-пото да прода чарапе и мараму; одемо заједно у улицу Вишери и понудимо их једном трговцу који нам даде четрдесет и пет суа. Лапијер изгледаше да је начисто са догађајем код Гран-Касиела али се уздржаваше и ако сам се трудио да повратим добро мишљење о себи, ипак сам му био веома сумњив. Такав однос није био нимало повољан за моје планове; био сам већ уверен да због тога морам с њим свршити што је могуће пре, и кажем му: Ако хоћеш хајмо на вечеру на трг Мобер. — Хоћу, одговори ми он.

Одвео сам га код »Два брата«, где поручим вина, свињске »шницле« и сира. У једанаест сати били смо још за столом; сви одоше; нама донеше рачун, који је износио четири и по динара. Пипном се за деп и повичем: моја петодинарка! где ми је петодинарка? Прегледао сам све ценове, пропицао сам се од главе до пете.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине лозничке у срезу ваљевском актом бр. 94. од 20. јануара ове године упутио је ова питања:

1. Благајник општински без ичијег одобрења напусти општину и оде у друго место, а новчане књиге и документе са новцем закључа у каси и собом односе кључеве, па неће предају дужности да изврши. Пита се, шта ће општинска власт да ради и како ће да врши издатке, који не трпе одлагања; и

2. Шта може општинска власт да предузме, кад трговац у сеоском дућану артикле продаје само кроз дућански прозор а врата дућанска не отвара сељанима, — и кад продаје један литар гаса један динар, а једну килу шећера за један динар и двадесет пара?

Одговор на прво питање:

По другом ставу члана 112. закона о општинама, благајника бира, плату му одређује и отпушта општински одбор. Према томе општински одбор треба да се сазове, те да он реши, има ли места,

да се благајник општински, који је потпуно напустио своју дужност и настанио се у друго место, отпусти из општинске службе. Било да одбор реши, да има места отпуштању благајника, било да нађе, да благајник не треба да буде отпуштен (коју ће одлуку одборску разматрати надзорна државна власт према члану 85. и 152. закона о општинама), одбор треба да донесе одлуку сходно последњем ставу члана 120. закона о општинама о томе, ко ће, ма и привремено, вршити дужност општинског благајника. Затим одбор треба да о стању ствари известисвоју надзорну власт и умоли за поступак, да ова по праву из члана 154. закона о општинама прегледа рад, касу и рачуне општинског суда. У том случају ће надзорна власт урадити што треба по закону у погледу прибављења благајника, одузимања кључева ит.д., како би се дужност благајничка и каса предала новом руковоацу и како би дотадањи њен руковалац одговарао према прописима из члана 157. тачка 3., члана 163. зак. о општинама, или по ком другом законском пропису, ако је кривицу друге природе учинио. — Што се тиче вршења издатака, који одлагања не трпе, општинска власт може да се помогне на тај начин, што ће нове приходе одмах предавати на руковање ново-изабраном благајнику или вршиоцу дужности благајника (члан 120. закона о општинама) те да овај из тих прихода издатке чини, или на тај начин, што ће државна власт, извештена о стању ствари, на рачун одговорног благајника одредити свога чиновника или другог кога свога органа, који ће посао свршити, ако се исти посао тиче државе, а нарочито реда, личне и имовне безбедности. Надзорна власт је за ово овлашћена законом 147. закона о општинама.

Одговор на друго питање:

Могу да буду два случаја: или је дућански прозор на самој линији сеоског пута, или се пред прозором налази имање — двориште — приватног лица. У првом случају општинска власт може да спречи заустављање света пред прозор, кад се тиме омета саобраћај, јер су сви јавни путеви по природи својој намењени за саобраћај, за кретање, а не за бављење грађана на једном делу њиховом. За непослушност против овога могу се прописати полициске наредбе на основу § 326. кривичног закона. У другом случају, власт не може ништа предузимати, јер ни једним законским прописом није предвиђено, да трговци по сеоским дућанима морају артикле продавати кроз врата а не кроз прозор; наредба да се кроз прозор сеоског дућана не сме продавати, не би нашла ослоњаца у закону, јер не постоји случај из § 326. кривичног закона, а начин употребе својине зависи од воље сопственикове.

Монопол гаса истина постоји, али цена гасу као и шећеру није утврђена, те према томе трговац може цену уговорити са купцем како хоће. Ако пак продаја узме вид уцене, власт може интервенисати. Кад наступе овакве појаве, најбоље је, да се грађани сами помогну

и да по могућству непосредно из другог места набаве намирнице и поделе без добити: сеоски дућаница тада ће цену спустити.

* * *

Деловођа општине барбатовачке актом од 24. јануара ове године упутио је овакво питање:

У општини има више од девет стотина пореских глава. У буџету општинском за прошлу годину предвиђена је деловођи општинском годишња плата од 960 динара. Како треба поступити, па да се деловођи општинском плата повиси до законске мере?

Одговор:

По члану 118. закона о општинама плата деловођи општинском, кад у општини има преко девет стотина пореских глава, не може бити мања од 1200 динара годишње. Али како је буџет општински био извршним постао, и како је деловођа по уговорном односу са општином пристао да за дотичну годину прима плату од 960 динара, то му се за ту годину већа плата не може ни издати према члану 134. закона о општинама у вези са § 13 грађанског закона. Када се буде радио општински буџет за нову годину треба га по члану 130. закона о општинама тачно израдити и плату општинском деловођи предвидети од 1200 динара или већу; ако општински одбор не донесе одлуку у томе смислу, надзорна ће власт, било својом иницијативом било по захтеву заинтересованог лица, унети потребан кредит за плату деловође у општински буџет. На случај да нови буџет не буде благовремено израђен и одобрен, према члану 135 закона о општинама, важи буџет прошлогодишњи, и тада, налазимо, нема могућности, да се за време трајања старог буџета плата деловођи повиси.

* * *

Одговор, дат деловођи општине осничке о плаћању станарине учитељима, услед журбе био је нетачан, и исти треба да гласи: кад су муж и жена наставници у једној школи, имају право само на један стан или само на једну станарину.

* * *

Суд општине орашке актом бр. 100 од 29. јануара ове године упутио је овакво питање:

Два брата поделе своју заједничку имаовину. Млађу од њих, као занатлија, о чему је добио уверење надлежне општинске власти, отуђи сву своју имаовину. Други брат имао је, још пре поделе, једно имање на своје име, за које је имао и судом потврђену тапију, па када је хтео ово имање да отуђи, он је узео од општинског суда уверење, да му остаје по закону довољно земље за уживање, — ма да у ствари довољно земље нема, пошто је деоба била извршена и пошто је млађи брат сво имање своје већ био отуђио. Пита се, да ли је за ово одговоран општински суд и како ће се зле последице отклонити?

Одговор:

Општински суд је, са намером или без, издао лажно уверење. За то ће чланови суда да носе одговорност због дела из § 147. кривичног закона, ако постоје сви елементи овог кривичног дела. Ако исправа, која је лажна, још није употребљена, онда општински суд треба да предузме, да се та исправа огласи за невредећу и да се уништи, те да тиме скине са себе одговорност из § 148. тачка 2. у вези са § 147. кривичног закона.

* * *

Суд општине братљевске актом од 27. јануара ове године пита: како ће се чинити издаци кад буџет за ову годину није још решен, и да ли се морају општински рачуни саставити кад се благајник општински налази у рату а од дужности није разрешен?

Одговор:

По члану 135. закона о општинама у колико питање о општинском буџету није уређено тим законом важе прописи из закона о окружним, средским и општинским буџетима.

По члану 6. закона о окружним, средским и општинским буџетима све док надлежна власт не одобри буџет, по њему се не могу чинити издаци ни купити прирез; издаци за то време чиниће се по прошло-годишњем буџету и то само месечно по дванајести део од оних кредита, који су у прошло-годишњем буџету били одобрени; за то време купиће се и прирез по стопи прошло-годишњег приреза.

Дакле треба поступати по напред изложеноме.

Што се тиче склапања рачуна у смислу члана 117. закона о општинама, општински благајник је требао дужност предати своје заступнику, те да овај са председником општинским склопи рачуна. Сада је дужност председника општинског, да настане, да се одреди заступник благајнику и да га у дужност уведе, па да приступи саставу рачуна, или да тражи стручно лице према члану 137. закона о општинама за склоп рачуна, како би се даље поступило по члану 138. истог закона.

Б.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Извршна власт није надлежна да решава да се из пописа изузима интабулисано имање.

Пресудом првостепеног суда осуђен је Н. Н. да на име кривичних трошкова плати 2400 дин. породици убијеног Н. Н., и за обезбеду ове суме стављена је интабулација на имање осуђеног.

По тражењу старалаца масе убијеног начелник средски ради наплате досуђених трошкова узео је у попис целокупно имање убице Н. Н..

После тога брат осуђеног обратио се средској власи и тражио да се из пописа изузме део имања која њему припада по

пресуди изабраног суда. То је средска власт и учинила решењем својим од 15 јануара 1912 Бр. 831 које је решење одобрило и окружно начелство а и Министар Унутрашњих дела.

Противу решења Министровог изјављена је жалба Државном Савету којом се поглавито удара на то да средска извршна власт није могла доносити решење о изузимању из пописа интабулисаних имања и да је деоба пред изабраним судом удешена и извршена после одобрене интабулације.

Државни Савет нашао је да решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

Кад је маса убијеног Н. Н. тражила да се по извршној пресуди којом је убица осуђен на плаћање накнаде и трошкова, попише и продаји изложи целокупно његово имање које је за безбедност наплате интабулисано 21 јула 1910 г. и, кад је задружни брат осуђеног оспорио то тражење и навео да се у попис може узети само оно имање које је при дособи између њих и мајке им пресудом изабраног суда од 25 септембра 1910 г. досуђено осуђеном му брату, — онда је према таквим изјавама интересованих лица извршна власт била дужна, да у смислу § 466. грађ. поступка, и чл. 1. и тач. 1. чл. 2 правила у ванпарничним делима оцени само питање о јачим и слабијем праву интересованих страна, па да слабију страну упути на парницу, код редовног суда те да тамо тражи и доказује своје јаче право.

Жалитељ је досуђеном му примање интабулисао раније него што је изабрани суд задругаре поделио те се само пресудом редовног суда има да утврди: да ли за наплату досуђене тражбине има да служе делови осуђеног од свега интабулисаних имања, или се за наплату може узети и продаји изложити само оно имање које је осуђеном по пресуди изабраног суда на део припало, а за расправу таквог спорног односа надлежан је по чл. 39 и 146 Устава само редовни суд, а не административна власт.

Са ових разлога Државни Савет поништио је решење Министрово.

Одлука од 5 фебруара 1913 године Бр. 16.

Поједине партије буџета општинског не могу се издвајати и о њима доносити засебне одлуке.

Суд и одбор општине вароши К. 23 децембра 1912 године донели су одлуку, да се досадашњи примитивни начин осветљења вароши петролеумом замени модерним осветљењем набавком електричне струје и да се с тога место досадашње суме од 13000 дин. колико је уношено у општински буџет за осветљење вароши, у будуће уноси сума од 24.000 динара годишње, с тим да се у погледу општинског приреза у свему испуњавају одредбе чл. 131 и 132 закона о општинама и т. д.

По изјављеној жалби начелство окружно, као надзорна власт, размотрило је ову одлуку па је нашло:

1, да се овом одлуком општинског одбора не додирује никаква концесија, а још мање закључење каквог уговора;

2, да је општински одбор по чл. 86. тач. 21. и чл. 129. тач. 11. закона о општинама био надлежан за доношење ове одлуке;

3, да овом одлуком, одбор нити је чинио какво задужење, нити у овоме случају има места примени чл. 86. тач. 7. закона о општинама, као да је одбор прекорачио круг надлежности. Јер сума новаца, коју је одбор наменио и пројектовао, овом одлуком за електрично осветљење биће регулисавана општинским буџетом у будуће строго у границама чл. 32 закона о општинама.

Овом одлуком нити се задужеју грађани, нити пак одбор истом одлуком узима на себе зборску надлежност, јер ако будући буџет општински буде прелазео суму 50% непосредног пореза исти ће збор као надлежан и решавати као што се то предвиђа чл. 132 закона о општинама, и чл. 108. тач. 17. закона о уређењу округа и срезова, чл. 167 Устава и чл. 9. закона о општинским буџетима.

С тога је а на основу чл. 170 закона о општинама, чл. 11 закона о уређењу округа и срезова а с погледом и на закон о таксама одобрило одлуку а жалбу одбацило као неумесну.

Противу овог решења окружног начелства изјављена је жалба Државном Савету.

Државни Савет на основу чл. 170 закона о општинама поништио је ово решење из разлога:

Одлуком одбора општинског од 23 децембра 1912 године расправљано је поред питања о будућем начину осветљења вароши и питање о количини суме које се за осветљење има да ангажује као буџетски издатак, па је решено: да се место досадашње суме од 13000 динара, колико је уношено у буџет општински за осветљење вароши, у будуће уноси сума од 24000 динара за осветљење улица и општинских локала с тим да се у погледу општинских приреза у свему испуњавају одредбе чл. 131 и 132. закона о општинама.

Овај поступак општинског одбора неправилан је и незаконит.

По чл. 130 закона о општинама општински буџет саставља општински суд са својим благајником и подноси га на претрес и решење општинском одбору најдаље до 1-ог марта сваке године.

По чл. 127 закона о општинама општински буџет представља прорачун општинских прихода и расхода и у исти се по чл. 128 и 129. уносе општински приходи и расходи.

Издатак за осветљење вароши уноси се у буџет као расход према тач. 11. чл. 129. закона о општинама.

Овај је издатак саставни део буџета, и као такав не може се издвајати и бити као буџетска позиција засебан предмет решавања од стране општинског одбора, већ се и о њему, као и осталим буџетским позицијама које се уносе у буџет као

расход, има да решава од стране одбора општинског, у смислу напред наведеног чл. 130 закона о општинама приликом претреса општинског буџета са којим се, пошто га реши и одобри општински одбор, поступа даље према чл. 131 и 132 закона о општинама.

Одлука од 7 фебруара 1913 године Бр. 69.

Може ли одбор општински у свако доба одузети власт општинским пуномоћницима?

По предлогу суда општине 3., одбор исте општине 26 фебруара 1912. године, донео је решење: да се изабраним општинским пуномоћницима одузме пуномоћије и од дужности разреши, а на њихова места одредио је друге пуномоћнике.

Ову своју одлуку општински одбор засновао је на чл. 86. тач. 6. закона о општинама.

Противу ове одлуке бивши пуномоћници општински изјавили су жалбу начелнику среском који је решењем својим од 7 марта 1912 године, Бр. 3736 задржао исту од извршења, на основу чл. 152 закона о општинама, са ових разлога.

Ни једним законским прописом није овлашћен суд и одбор да пре времена разрешава изабране пуномоћнике кад они нису дали оставке редовним путем, јер је то противно § 90 грађ. суд. пост.

Ако би општински пуномоћници својом радњом штетили општинске интересе и упропаштавали општинску имовину, њих треба оптужити суду и они ће за сваку штету одговарати.

По изјављеној жалби суда и одбора општинског Државни Савет је нашао да ово решење надзорне власти не одговара закону, јер општински одбор може у свако доба одузети издато пуномоћије општинским пуномоћницима кад нађе да то интереси општински захтевају — § 622. грађан. закона у вези са § 90 грађан. суд. пост.

Позивање начелника среског у жалбеном решењу на пропис § 90 грађан. суд. пост. неумесно је. Из овога законског прописа не може се извести ограниченост општинског одбора за одузимање пуномоћија општинским пуномоћницима кад то општински одбор за сходно нађе.

Стога је а на основу чл. 170 закона о општинама поништио решење надзорне власти као противно закону.

Одлука Државног Савета од 9 фебруара 1913 године Бр. 5520.

Н. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Илија Пауновић, Милоје Јануловић, и Момчило Ђурић, притвореници начелника среза хомољског, побегли су из притвора.

Илија је родом из Близнака, стар 34 год. висока раста, смеђ, бркова смеђих широких.

Милија је родом из Вуковца, стар 22 год., средњег раста, црномањаст, косе и бркови црних.

Момчило је родом из Вуковца, стар 18 год., малог раста, црномањаст.

Сви на глави носу црне велике шубаре.

Денеша начелника среза хомољског Бр. 756.

ТРАЖИ СЕ

Радован син. поч. Паје Плазенића, из Губеревца, отишао је од своје куће још 25. јануара ове године и до данас се није јавио.

Радован је стар 14 година, средњег раста, црномањаст, образа округлих, косе црне, очију црних, носа малог, на потиљку главе и челу има белегу.

Акт начелника среза драгачевског Бр. 1034.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 14. и 15. тек. месеца непознати крадљивци, украли су два вола са салаша Радисава Милошевића из Шетоње; један је длаке сиве, матор 3 год., без роваша; други је длаке рујасте, на челу лисаст, матор 2 год. ровашен у десно уво спреда.

Денеша начелника среза млавског Бр. 1641.

Ноћу између 12. и 13. тек. м-ца, непознати лопови, украли су једног коња, из затворене кошаре Стојану Н. из Јабуковца. Коњ је матор 8. до 9. година, длаке затворено дорасте, китка на глави и репу подшишана, и на леђима има белегу од убоја.

Денеша начелника среза брзопаланачког Бр. 976.

МАНГУП СТОКА

У општини трњанској налази се једна мангуп кобила, длаке беле.

Денеша начелника среза моравског округа нишког Бр. 1943.

НАЂЕН ЛЕШ

Код кафане „Стара Србија“ на Сави нађен је леш једног непознатог човека. Стар је од прилике преко 60 год., раста средњег, у лицу је плав, косе седе и на темену челав, брада и бркови седи и потшишани. Од одела имао је плав кратак капут, плав пруслук, и затворено жуте панталоне од сомота; а на ногама чизме.

Приликом увиђаја нађена је код њега само једна лекарска упутница, од 10/XII са потписом Д-р Марковић, а која гласи на неког Јована Костелера, да се прими у болницу.

Акт Управе града Београда Бр. 3937.